

Visszahív a cseppkővilág

Barangolás a barlangban

Hátitáskát cipelő kisiskolások koromban léptem be először áhitattal a barlangba. A máskor hangosan csivitelő lánycsapat szinte hang nélkül, lábujjhegyen járva csodálta végig az aggteleki Baradla sok ezer éves köveit. Emlékszem jól ma is, milyen szájatva hallgattuk, szinte ittunk magunkba a tūravezető szavait.

Gyermeki képzeletem világát sokáig foglalkoztatta ez a hirtelen elmébe táruló, lenyűgöző élmény. Iskolai dolgozatban rajgoltam a cseppkő mesevilágáért, melyet képzeletem kibővített, megtöltött valami sajátos izzal és tartalommal.

1

Sok év után miért is jut éppen most, a legutóbbi barangolás után eszembe az első, feledhetetlen találkozás élenken, pontosan, mintha csak valamelyik nap történt volna?...

Hiszen jó pár alkalommal jártam az elmúlt években arra. Mindig ugyanúgy megcsodáltam az ismerős köveket, felfedeztem valami megdöbbentő újdonságot, büszkén mutogattam a felénk vetődő idegennek, vendégnek a természet e páratlan alkotását. Mindannyiszor ugyanolyan babonásan dobtam bele egy-egy pénzdarabot a föld alatti termek csodálatos tisztaságú kis patakjainak, tavcskáinak vizébe. Tudtam mindig, hogy hamarosan úgyszólván visszatérek, és bámszkozom megint az új és még újabb élmény reményében.

2

Es most már arra is rájöttem, miért éppen most éled fel egészen közeli a kisdíákori emléksor bennem.

Mert amint lépegettünk lefelé a barlang kapujához vezető sima lépcsősoron, eszembe jutott: nem is oly rég sokkal szerényebb volt a bejárat, s a hozzá vezető út. Aztán bolyongva odabenn, a természet szépségű, pompás látványt nyújtó cseppkőszobrok, kupolák és oszlopok, a legmodernebb műalkotást is, „le-főző” figurák között, felöltik az izbenem, hogy első alkalommal még mennyire nehéz volt közlekedni a barlang ösvényein, s milyen szegényes volt a világítás.

Mintha csak eltálatná gondolataimat a kísérőnk, megkérdi:

— Járt-e már nálunk régebben is?

Igenlő bólintásomra rögtön nekem szegezi a következő kíváncsi mondatot:

— Régebben vagy mostanában?

Es már helyben vagyunk. Együtt lelkesedünk az egész barlangvilágért, emlegetjük, mi minden változott, s mindenki elmondja véleményét, esetleges aggályait, és azt, hogy miképp lehetne minél többet „kihozni” a ma még néhol szunnyado lehetőségekből.

A csendes, kissé a félhomályba burkolózó hangversenyteremben — melyet újabban fedez fel, aki szereti a szepet —, elhangzanak tervek, elképzelések.

3

Tudja, aki egyszer járt már erre, az visszatér. Visszahívják, vonzzák a kövek. Mindig több a látogatónk, s mi igyekszünk azon fáradozni, hogy meglepetést szolgáljunk a visszatérő, hűséges turistáknak az új találkozási idején. És örömről szolgál, hogy így érzi ezt ma már nemcsak a barlang minden szerelmese, az idegenforgalmi szakember, hanem egyre inkább szívügyünknek tekintik Aggtelek és Jósvald fejlesztését a megye vezetői is.

Kérés nélkül, ösztönös bukkik elő a vallomás kísérőnkől.

Elmondja, hogy mivel fejlődött a barlang, s a táj az

utóbbi években. Nehéz lenne hirtelen összeszámlálni, hány milliót költöttünk erre. Foglalkoztatja az illetékeseket az a terv, hogy bővíti a járatokat, tovább korszerűsíti a világítást. Még romantikusabbá, vonzóbbá tenni a barangolást, ha megvalósul a terv: pár száz méteres szakaszon csónakázólat és barlangvasutat létesítenek. Aztán odakünn meleg víz után kutatnak, strandot építenének a modern szálló mellé.

4

Most készül egy képeskönyv, mely hű kalauz lesz a jelenlegi barlangvidéken az Aggtelekre látogatók számára.

Miközben ismét bedobtam egy húszfillérest az aggteleki „Trevi-kútba”, azt is mormoltam magamban: legközelebb ne ismerjek rá itt sok mindenre, s avuljon el hamar az az új képes kalauz...

Gyárfás Katalin

Tiszta lesz a Szinva vize

A Lenin Kohászati Művek rendelkezése a Tatabányai Széntörőstől elkészült a különleges vákuumrendszerű, szűrődobos víztisztító berendezés, amelyet a diósgyőri kohókál keletkező szennyvíz megtisztítására használnak majd fel.

A finom vassporral sűrűn felitett szennyvíz jelenleg a Miskolcon átfolyó Szinva patak legkárosabb, legveszedelmesebb szennyezője.

amely a patak vizét sötétvörösre festi. A több mint tizenöt millió forintba kerülő tisztítórendszer telepítési helyén már megkezdtek a tereprendezést, s a jövő hónap elején hozzáfognak a higiéniai szempontból is fontos létesítmény megépítéséhez.

Az ülepítők beiktatásával működő berendezés a terv szerint a jövő év elején kez-

di meg munkáját, s annak eredményeként a diósgyőri kohók szennyvize már megtisztítva, átlátszó tisztaságúan kerül majd a Szinva patakba, megszűnik tehát a patak jelenlegi vörösbarna színe.

Egy másik szennyezőtől, a kellemetlen szagot árasztó fenoltól a kohászati üzem generátortelepének a megszüntetésével már mentesítették a Szinva.

Egy több évre ütemezett, s előreláthatólag 1971-ben befejeződő program szerint egy másik tisztítórendszert is megépítenek, amely a gyár egyéb üzemében használt, illetve szennyezett vizét is megtisztítja, s ezzel véglegesen és minden bizonnyal közmegelegedésre megoldódik Miskolc egyik régi problémája. Ennek a víztisztítórendszernek a megépítéséhez még a nyáron hozzáfognak.

A szovjet légierők napja

Korszerű öltözképzés biztosítja a pilóták biztonságát.

Szuperszónikus harci repülőgép leszállás közben.

A tv-ben láttuk:

Népművelés — adáshibával

A televízió legutóbbi Körkép műsora a népművelés időszerű problémáinak megvilágítását ígerte. Akár véletlen egyezés, akár szándékos egyeztetés eredményeként — mindenképpen hasznos találkozásra nyújtott volna alkalmat az, hogy az adás egybeesett a népművelési kutatók és oktatók nyári tanácskozásával, amelyet ezekben a napokban a nyíregyházi Tanárképző Főiskolán rendeznek. A tanácskozás egyik részvevőjeként, csupa hozzáértő társaságban, a fontos témát megillető várakozással ültünk péntek este a képernyő elé. A nyomtatott műsor méltán ajzotta fel az érdeklődést: vajon a művelődésiügyi miniszterhelyettes, az egyetemi rektorhelyettes professzor, az írószövetség elnöke, s a tervhivatal egyik vezetője — mint ennek a bonyolult, sokágú témának vitathatatlanul legilletékesebb ismerői — hogyan ítélik meg a népművelésben eddig elért eredményeket, s milyen tennivalókat jelölnek meg sürgősen elvégzendőknek a kívánatos iramú fejlődés érdekében?

A stúdióbeli beszélgetés biztatóan indult. A minisz-

terhelyettes három fontos kérdéskörre irányította a figyelmet:

1. A népművelés helye az állami társadalmi folyamatban. Gazdasági és politikai helyzetünk mai adott állapotában mit várunk a népműveléstől?

2. A politikai, gazdasági, kulturális posztok vezetői, hogy tudnak munkájuk részévé tenni a népművelést, s ennek érdekében miként oldható meg az elvi, szervezeti és anyagi kérdésekben az együttműködés?

3. Meg kell említeni a népművelés súlyát, biztosítani kell társadalmi elismerését, tudatosítani kell, hogy a népművelés a tömeges kulturális és politikai nevelésének fontos eszköze.

A vitatársak az ügy iránti felelősséggel világították meg saját szakterületük nézőpontjából az exponált problémákat mindaddig, míg erre az adás szerkesztői lehetőségeit adtak nekik. Az elején meg szerencsésnek éreztük a témához kapcsolódó filmröport-bevágásokat. (Például arról a témáról faggattok a láthatatlan riportert fiatal műszaki értelmiségieket, hogy véleményük szerint, milyen lesz

a jövő embere?) Aztán már alig juthattak szöveghez az illusztris vendégek. Elburjánzottak a gyakran öncélú felvetések — golyafészkes, harangzúgásos falvak, madártávlatu és különféle bravúros kamerabeállítású felvételek váltakoztak sematikus illusztrációkkal a sűrű tanyasi életéről, s kontrasztként a városi színvonalat jelentő falusi beat-zenekarokról, közbevágtak glancolt életképekkel.

S amennyit a továbbiakban még láthattunk, hallhattunk és meg is érthettünk a boszszantó technikai hibák áradatával félbeszakadt adásból, az már egyértelműen méltatlan volt a legnagyobb hatású népművelési fórumhoz, a legkorszerűbbnek tudott tömegtájékoztatói eszközhöz, a televízióhoz.

Már csak az szolgálhatottna vigaszt, ami miatt kezdetben jogos kifogásunk lehetett volna: hogy a legszebb körülmények között, érdeklődő téma olyan késő esti időpontban került műsorra, így talán mégsem voltak annyian tanúi egy ígéretes vállalkozás példátlan kudarcának.

Berecz József

„Mostan emlékezem...”

A regéci várról

Ülök a tűző napon egyedül. A sziklák átforrósodtak körülöttem, vakítóan tiszta a levegő. A Hernád felől hűsítő szél fúj,

érzem, hogy pórúsimban felenged a hivatali szobák bágyasztó nyugalma. Regéci szél. Belehallgatok dúdolásába, de nem értek belőle semmit. Pedig egy éve sincs, hogy ősszel már jártam itt...

ha a jószág nem bírta már húzni az agyagba mártott ekét. Az emberek bírták, odatáptak a szemük a földre István király óta, és addig fel sem emelték, amíg az új vetés ki nem bújt.

Mesélt nekem egy barna, férfias arcú idős asszony a várról, a Rákócziakról. Szépen, kenyérszélési szertartáshoz illő tiszta szabatsággal mondta el, amire emlékszik. De elmondta azt is, hogy egy könyvből olvasta valamikor ezeket a történeteket, és hogy a mi lapunk is írt már a regéci várról. Ültem és hallgattam az ólombetű árnyékú legendát, megfürdöttem egy munkában megcsontosodott lélek tiszta gondolataiban.

Középhutáról indultunk akkor tūrázni, s útközben fedeztük fel Regécet. Bükkal hegystevérei között, az ólalkodó reggeli ködökbe burkolózott, majd kacagva kergette az oldalán tarkálló erdőbe, hűvösödő szélgyerekeit. Amerre mentünk, levelek hulltak, a kőénybogyók rakoncátlan gyöngysora virított, s egy-egy úszó ökönyálkék égre írt rekviemmel búcsúzott a nyártól. Ülünk a sziklaplaton, fényképeztük az alvó romokat, meg a lányok szélben oldódó szőke fürtjeit. Ezzel sem vettük, hogy lassan felkapaszkodunk utánunk a völgyben leselkedő labancok csapata. Este lett. Amikor fellobbant a tűz, mintha rubint csillant volna meg az olomszínű omladék szívében. A nyáron serénykedő szalonnarostok illata kelt birkorra a széllel, majd ennek is vége lett. Ülünk a parázs körül szótlanul, hallgattuk egy lány szegénylegényekről szóló dalait, valaki Adyt szavalt, és az egyenként megszülető csillagok alatt feljegyeztem a parázs énekét.

...Néhány óráig tart az életem. Megvilágítom a hallgatag köveket, őrzöm a vidámságot és egyforma pirosra festem az arcokat. A szemetek mélyén felvillanó fényekben az én tükröképek üzeni most a szerelmet. Itt ültök körülöttem, nézitek meghaló és újratámadó vibrálásaim káprázatát. Parányi rokona vagyok a hajnalnak, ittfelejtett alkonvi foszlálynak is nézhetnek, s tüzem valahol a déli napsütésben ismeri fel szüleit...

Málnaszín-tetős falucskák körmenete vonul alattam. Az előbb még ott botorkáltam a házak között és legendák után kutattam. Sikertelenül. Az agyagos földbe szántották a kemény sorsú hegyi emberek már régen a múltat. A régik foszlányait tapogatja az elmém, s egyre csak az a mindig előbukkanó mondat forog ki a tévova választókból. „Nagyon régen volt...” Ők csak ritkán néztek fel arra a várra, ha esőt vártak, vagy

...A Rákócziaké volt ez a vár. Azelőtt más uraké, de azt én nem tudom. Nagy háborúk itt nem voltak. Nem olyan fontos ez a hely, meg nem is olyan erős. Inkább a levegője miatt jöttek ide az urak, meg a szép látás miatt, ami fentről esik. I. Rákóczi Ferenc is azért hozta ide Zrínyi Ilonát. Itt volt a nászútjuk. Most meg elmennek a faluból az új házások a Balatonra, meg külföldre. A Dunántúlról meg idejárnak csodálkozni... No, a kis Ferkét is itt nevelte az anyja öthónapos korától. Borsiból hozta ide, mert vézna, semmi gyerek volt a lelkem. Erre kocsikáztatták négy évig minden nap. Igaz, derék egy embert faragott belőle az a kemény asszony Munkácsón. Valódi kőszáli sas lett, olyan, mint a Rákócziak címerében. Persze a Bercsényi szöveg is sokat számított. Szerette is Regécet a magyarok fejedelme, mert a feleségét ő is idehozta Németországból. Csakhát a háború miatt el kellett hagyni a nyugalmaságot. Volt itt régen egy öreg tisztelendő, ő azt mondta, hogy a várbeli kápolnába még küldött ajándékba egy harangot, ami most állítólag a kassai nagytemplomban van. Ennyit tudok én csak, fiam, de ezt is abból a könyvből, amit a tanítónál olvastam.

Ülök a tűző napon egyedül, dolgomvégeztelen. A Hernád felől hűsítő szél fúj, érzem, hogy kiszárad a bőrömet. Még egyszer körbenézek a tájon.

Dankó István